

หลักสูตรอาชีพ การนวดแผนโบราณ จำนวน 5 ชั่วโมง

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

- ☐ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ☐ กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมหรือหัตถกรรม
☒ กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและการบริการ ☐ กลุ่มอาชีพสร้างสรรค์ ☐ กลุ่มอาชีพเฉพาะทาง

ความเป็นมา

การนวดนับเป็นส่วนสำคัญของการแพทย์แผนไทย กล่าวกันว่าภูมิปัญญาการนวดพื้นบ้านไทยนั้นสืบทอดกันมาช้านาน เริ่มขึ้นจากภายในครอบครัว ภรรยาช่วยสามี ลูกหลานช่วยพ่อแม่ แม่ หรือปู่ ย่า ตา ยาย มีการใช้มือ ศอก เข่า และเท้า นวดให้กันหรือนวดตนเอง ต่อมาจึงมีการคิดอุปกรณ์ในการนวดเพื่อช่วยให้ใช้น้ำหนักได้มากขึ้น เช่น กะลา เบี้ย ไม้กดหลัง นมสาวหรือนมไม้ รวมถึงการใช้ลูกประคบและอบสมุนไพรเพื่ออาศัยความร้อนจากไอน้ำร้อนหรือสมุนไพรช่วยในการบำบัดอาการ เมื่อย้อนกลับไปในประวัติศาสตร์ไทย จะพบว่าหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการนวดที่เก่าแก่ที่สุดคือ ศิลาจารึกสมัยสุโขทัยที่ขุดพบที่วัดป่ามะม่วงตรงกับสมัยพ่อขุนรามคำแหง มีรอยจารึกเป็นรูปการรักษารูปการนวด มายุคสมัยกรุงศรีอยุธยาในสมัยของพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ.1991-2031) ปรากฏความในกฎหมายตราสามดวงถึงการแบ่งส่วนราชการให้มีกรมหมอนนวดเป็นกรมใหญ่ เจ้ากรมและปลัดกรมมีศักดินามากกว่ากรมอื่นๆ จำแนกตำแหน่งเป็น หลวง ขุน หมื่น พัน และมีศักดินาเช่นเดียวกับข้าราชการสมัยนั้น คือเจ้ากรมหมอนนวดมีตำแหน่งหลวงรักษา และแบ่งการบริหารเป็นปลัดกรมหมอนนวดฝ่ายขวาคือหมอนนวดฝ่ายผู้ชาย มีขุนภักดีองค์เป็นปลัดกรมหมอนนวดฝ่ายขวา สำหรับเจ้ากรมหมอนนวดฝ่ายซ้ายคือหมอนนวดฝ่ายหญิง มีหลวงราโชเป็นหัวหน้าและขุนองค์รักษาเป็นปลัดเจ้ากรม ขณะที่ตำแหน่งหมื่นมีตำแหน่งเท่ากันทั้งฝ่ายชายและฝ่ายขวา ได้แก่ หมื่นแก้ววรเลือก หมื่นวาโยวาด หมื่นวาโยนาศ และหมื่นวาโยไชย ตามลำดับ ส่วนตำแหน่งอื่นๆ รองลงไปได้แก่ พัน และนายพระโรงกล่าวโดยสรุปแล้ว กรมหมอนนวดมีความรับผิดชอบมากและต้องใช้หมอนมากกว่ากรมอื่นๆ ทั้งนี้เพราะการนวดทั่วไปเป็นการรักษาขั้นพื้นฐาน หลักฐานจากจดหมายเหตุของ ราชทูต ลาลูแบร์ ประเทศฝรั่งเศส ที่เข้ามาในกรุงสยามเมื่อปี พ.ศ. 2230-2231 ซึ่งตรงกับรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์ (พ.ศ.2199-2231) ได้บันทึกเรื่องหมอนนวดในแผ่นดินสยามมีความว่า "ในกรุงสยามนั้น ถ้าใครป่วยไข้ลงก็จะเริ่มทำเส้นสายยืดโดยให้ผู้ชำนาญทางนี้ขึ้นไปนวดร่างกายของคนไข้แล้วใช้เท้าเหยียบ กล่าวกันว่าหญิงมีครรภ์มักใช้ให้เด็กเหยียบเพื่อให้คลอดบุตรง่ายไม่เจ็บปวดมาก" จากการนวดเพื่อช่วยเหลือคนในครอบครัว ได้พัฒนาจนเกิดความชำนาญเป็นที่รู้จักในแวดวงเพื่อนบ้านและคนในชุมชน กระทั่งกลายเป็นอาชีพหมอนนวดในที่สุด

สกร.ระดับอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จึงได้กำหนดการจัดทำหลักสูตรการนวดแผนโบราณ เพื่อส่งเสริมสนับสนุน กลุ่มเป้าหมาย ให้ได้มีโอกาสในการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ ตามความชอบและวัตถุดิบหาง่าย เพื่อที่จะได้นำความรู้ ไปประกอบอาชีพ ช่วยเหลือครอบครัว และเป็นการลดปัญหาการว่างงาน การดำเนินการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สามารถต่อยอดและพัฒนาฝีมือเพื่อสร้างอาชีพ

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง
3. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระเวลา และการจัดการเรียนรู้
4. เป็นหลักสูตรที่สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการฝึกอาชีพเป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนด
2. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ พัฒนาอาชีพเดิม หรือ สร้างอาชีพใหม่ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายให้กับตนเองและครอบครัว

เป้าหมาย ผู้ว่างงาน แม่บ้าน กลุ่มสตรี ตำบลบางน้ำเปรี้ยว จำนวน 6 คน

ระยะเวลา

ภาคทฤษฎี	จำนวน	1	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	จำนวน	4	ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ช่องทางการประกอบอาชีพ	1.อธิบายความสำคัญของการประกอบอาชีพ 2. อธิบายความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ 3. บอกความสำคัญและประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น 4. สามารถบอกทิศทางการประกอบอาชีพได้	1. ความสำคัญของการประกอบอาชีพ 2. ความรู้เบื้องต้นในการประกอบอาชีพ 2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพจากผู้รู้ ประกอบการในชุมชน 2.2 ความต้องการของตลาด 2.3 การลงทุน 2.4 กระบวนการวางแผนโบราณ การจัดหา อุปกรณ์	1. วิทยากรบรรยายให้ความรู้ รู้เรื่องความสำคัญของอาชีพการวางแผนโบราณ 2. ศึกษาความรู้เบื้องต้นในการประกอบอาชีพ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพจากผู้รู้ ผู้ประกอบการในชุมชน ความต้องการของตลาด การลงทุนและ การจัดหาวัสดุและ อุปกรณ์	30	นาที

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
			3. แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาในท้องถิ่น 4. ทิศทางการประกอบอาชีพ	3. ศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาในท้องถิ่น 4. วิทยากรกับผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์รูปแบบวิธีการในการประกอบอาชีพกับผู้เรียนที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพ ที่เป็นไปตามความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียนเช่นการเป็นเจ้าของกิจการ การรับจ้าง เป็นต้น		
2	ทักษะการประกอบอาชีพ	ทักษะการประกอบอาชีพ	2.2 บอกขั้นตอนการจัดเตรียม อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดแผนโบราณได้ถูกต้อง 2.3 บอกขั้นตอนการวัดแผนโบราณ ถูกต้องตามขั้นตอนที่ได้มาตรฐาน 2.4 บอกวิธีการเพิ่มมูลค่าการวัดแผนโบราณด้วยการออกแบบการวัดแผนโบราณเป็นการวัดออย	2.3 ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการทำการวัดแผนโบราณ โดยการฝึกวัดคอบ่อ ไหล่ ทอนบน 2.4 วิธีการเทคนิคในการวัดแผนโบราณ		4 ชม.
3	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการวัดแผนโบราณ	3.1 สามารถบริหารจัดการควบคุม วางแผนกระบวนการวัดแผนโบราณ 3.2 สามารถบอกขั้นตอนและรายละเอียดการจัดทำองค์ประกอบการตลาด สำหรับการเข้าสู่ตลาดของอาชีพการวัดแผนโบราณ		30 นาที	

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
			3.3 สามารถบอกอุปสรรคและความเสี่ยงของอาชีพ การการนวดแผนโบราณ 3.4 สามารถจัดทำแผนการตลาดเพื่อเข้าสู่อาชีพ การนวดแผนโบราณ ให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสูงสุด			

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. วิทียากร
3. อุปกรณ์ประกอบการฝึกอาชีพจริง

การวัดผลประเมินผล

1. การวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ (20)
2. การวัดทักษะการปฏิบัติจริง (40)
3. การประเมินคุณภาพของผลงาน/ผลการปฏิบัติ (40)

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. ได้ชิ้นงานที่มีคุณภาพเพียงพอที่จะสามารถนำไปจัดจำหน่ายได้

แผนการจัดการเรียนรู้

แบบ กศ.ตน.๑๒

วิทยากร....นางสาวอารียา เละหมุด.....

หลักสูตร.....การวางแผนโบราณ.....จำนวน5.....ชั่วโมง (เรียนวันละ..5...ชั่วโมง)

ระหว่างวันที่.....24 กุมภาพันธ์ 2568.....เวลาเรียน....09.00-15.00.. น.

สถานที่จัดการเรียน....ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6 ตำบลบางน้ำเปรี้ยว อ.บางน้ำเปรี้ยว จ. ฉะเชิงเทรา.....

วัน เดือน ปี	เวลา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	หมายเหตุ
24 กุมภาพันธ์ 2568	09.00-09.30 น.	1. วิทยากรบรรยายให้ความรู้ เรื่องความสำคัญของอาชีพการวางแผนโบราณ 2. ศึกษาความรู้เบื้องต้นในการประกอบอาชีพ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพจากผู้รู้ ผู้ประกอบการในชุมชน ความต้องการของตลาด การลงทุนและกระบวนการวางแผนโบราณ การจัดหาวัสดุ และอุปกรณ์ 3. ศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาในท้องถิ่น 4. วิทยากรกับผู้เรียน ร่วมกันวิเคราะห์รูปแบบวิธีการในการประกอบอาชีพกับผู้เรียนที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพ ที่เป็นไปตามความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียนเช่นการเป็นเจ้าของกิจการ การรับจ้าง เป็นต้น	เรียนวันละ ๕ ชม.

วัน เดือน ปี	เวลา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	หมายเหตุ
	09.30-14.30 น.	2.1 สถานที่ ในการประกอบอาชีพ 2.2 ขั้นตอนการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ 2.3 ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการ วางแผนโบราณ คอ บ่า ไหล่	
	14.30-15.00 น.	ตอบข้อซักถาม และวิทยากรแสดง ความคิดเห็นและติชมในชิ้นงาน	

ลงชื่อ อารีชา เละหมุด วิทยากร
(..นางสาวอารีชา เละหมุด)
วันที่...24...../...กุมภาพันธ์...../..2568.....

หมายเหตุ สถานศึกษาปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม